

Пот. сар Унескор. ун-ту

ЕКОЛОГІЧНА енциклопедія

А-Е

1

ТОМ

-430

КИЇВ - 2006

В-во: Новел
Фук

шеннях і для пром. вирощування лікар. рослин. Є навч. базою для студентів ун-ту. Виконує просвітницькі функції.

Лит.: Жаренко А. З. і др. Ботанический сад Одесского университета. Одесса, 1980.

*Т. М. Черевченко,
Н. М. Трофименко, О. М. Слюсаренко*

■ БОТАНІЧНИЙ САД УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ. Засн.

1945. З 1963 — пам'ятка природи респ. значення, з 1972 — парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва, з 1983 — бот. сад загальнодерж. значення. Складається з двох ділянок. Колекційний фонд — понад 2500 видів, форм і сортів, у т. ч. 35 видів рослин, занесених до ЧКУ. Функціонує наук. відділ відкритого та захищеного ґрунту. Осн. напрями наук. діяльності: теоретичні і практичні питання інтродукції та акліматизації рослин у регіоні, розроблення наук. засад збереження та охорони росл. біорізноманіття; декоративне садівництво, ландшафтна архітектура; озеленення. В саду зберігається генофонд рідкісних рослин України. Є науково-навчальною базою університету, осередком екол. виховання.

Лит.: Липа О. Л. Визначні сади і парки України. К., 1960.

*Т. М. Черевченко,
Н. М. Трофименко, Д. Ю. Сойма*

■ БОТАНІЧНИЙ САД ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗИНА. Засн. 1804. З 1960 — пам'ятка природи респ. значення, з 1972 — парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва, з 1983 — бот. сад загальнодерж. значення. Пл. 41,9 га. Має наук. відділи: тропіч. і субтропіч. рослин, дендрології, квітково-декоративних рослин, природної флори, біотехнології та захисту рослин. Дендрарій закладено за ботаніко-геогр. принципом, колекції відділу квітково-декоративних рослин зібрано у вигляді монокультурних садів або комбінованих ділянок однорічників і багаторічників, експозицію лікар. рослин (650 видів) створено на основі їхньої

фармако-терапевтичної дії. Колекційний фонд рослин включає понад 6 тис. видів, форм, гібридів, сортів, з них бл. 1 тис. видів і форм деревних і чагарникових рослин, понад 1 тис. трав'янистих рослин природної флори, 2 тис. квітково-декоративних, понад 2 тис. тропіч. і субтропіч. рослин. Тут росте 95 видів, занесених до ЧКУ, та 15 видів — до Європ. Червоного списку, а також 77 ендеміків. Осн. напрями наук. діяльності: вивчення еколого-біол. та генет. особливостей інтродукованих рослин; збереження біорізноманіття зникаючих видів місц. флори на штучно створених заповідних територіях; вивчення онтогенезу трав'янистих рослин природної флори. Розроблено заходи з охорони біорізноманіття, а також рекомендації щодо культивування та розмноження рослин. Сад є навч. базою для студентів ун-ту, тут проводиться велика навч.-просвітницька робота.

Лит.: Цицин Н. В. Ботанический сад Харьковского университета. М., 1974; Альохин А. А. Ботанический сад Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина. История и современность // Биологический вестник. 2004. Т. 8. № 1.

*Т. М. Черевченко,
Н. М. Трофименко, О. О. Альохін*

■ БОТАНІЧНИЙ САД ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА. Засн. 1877. З 1960 — пам'ятка природи респ. значення, з 1972 — парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва, з 1983 — бот. сад загальнодерж. значення. Пл. 3,4 га. Має наук. відділи: тропіч. і субтропіч. рослин, трав'янистих рослин, дендрології, паркознавства. Біорізноманіття рослин складається з 3366 видів, форм, сортів, гібридів, з них 1153 деревних рослин, 906 орнаментальних, 820 трав'янистих декоративних багаторічників, 102 одно- та дворічних рослин, 385 природної флори регіону. Є 62 види, занесені до ЧКУ. Осн. напрям наук. діяльності — інтродукція та акліматизація рослин. Визначено найперспективніші інтродуценти (бл. 600) для широкого використання. Має важливе значення як осередок навч.-просвітницької діяльності.

Лит.: Галицька Л. Г., Смолинська М. О., Вуклюк М. І., Савінова Г. І. Ботаничний сад Чернівецького національного університету — центр інтро-

дукції рослин на Буковині // Науковий вісник Чернівецького університету. 2002. Вип. 144.

*Т. М. Черевченко,
Н. М. Трофименко, М. І. Вуклюк*

■ БРАДУЛЬСЬКИЙ ЗАКАЗНИК — ландшафтний заказник загальнодерж. значення у Тячівському р-ні Закарп. обл. Оголошено заповідним 1974. Пл. 1026 га. Охороняються хвойні праліси на крутосхилах г. Попада (1743 м) у Горганах. У 2-й пол. 80-х рр. 20 ст. тут було багато вітровалів, що спричинило масовий розвиток ентомошкідників, поширення кореневої губки. Тому 1987–1997 на всій площі заказника було проведено сан. рубки; збереглися лише приполювинні ліси. Ялинові лісові масиви мали тут зональне поширення до вис. 1500–1550 м над р. м. На кам. схилах сформувалися ялиново-кедрово-соснові ліси чорницеві (угруповання занесено до ЗКУ). Місцями трапляються біогрупи чистих лісів сосни кедрової. У субальп. поясі поширені зарості сосни гірської та фрагменти лучних асоціацій ситника трироздільного, куничника волохатого, костриці червоної. Зростають занесені до ЧКУ зозуліні сльози яйцевидні та лілія лісова, сосна кедрова. З тварин трапляються козуля, свиня дика, ведмідь, куниця, лисиця, а також занесені до ЧКУ кіт лісовий, рись, полоз лісовий, є тритон гірський і тритон карпатський. Має наук.-лісознавчу цінність для вивчення та охорони дуже розчленованого гірського ландшафту з лісовою рослинністю.

Лит.: Природно-заповідний фонд Закарпатської області: Довідник. Рахів, 1998.

В. І. Комендар

■ БРАКОНЬЄРСТВО — 1) Добування або знищення диких тварин з порушенням правил мисливства, рибальства та вимог законодавства щодо охорони тваринного світу. 2) Лісопорушення, а також незаконне збирання рідкісних і цінних рослин. Б. вважається адм. проступком або злочином. До таких порушень належать: полювання або рибальство без відповідного дозволу, в заборонений строк, у забороненому місці або забороненими способами; відстрілювання і виловлювання тварин, добування яких повністю заборонено; перевищення норм вилову і відстрілу; збирання яєць, пуху, руйнування нір, гнізд, логовищ

Брадульський
заказник.
Козуля.

